

Lietuviai Belgijoje

Belgijos Lietuvių Bendruomenė (BLB), neseniai atšventusi savo 70-metį, turi turtingą istoriją ir ne mažiau įdomią dabartį. Iki XIX amžiaus vidurio Belgijos vardą Lietuvoje garsino Leveno katalikiškasis universitetas (ol. *Katholieke Universiteit Leuven*), kuris buvo įkurtas 1425 m. ir atkurtas 1834 m. Jame studijavo nemažas būrys žymių lietuvių: Andrius Rudamina (1617 m.), A. Baranauskas (1864 m.), kunigas (manoma, kun. J. Stankevičius) Montvydo slapyvardžiu (1899 m.), vėliau filosofai Pranas Kuraitis, Antanas Maceina, kunigai Antanas Maliauskis, Antanas Viskanta, Pijus Bielskus, Jurgis Galdikas ir kt. O 1909 m. P. Kuraičio ir A. Viskantos iniciatyva buvo įkurta studentų draugija „Lietuva“. 1911 m. įkurtas sąjūdis „Ateitis“. Per II pasaulinį karą lietuviams traukiantis į vakarus, Belgijos vyriausybė kvietė Vokietijos pabėgėlių stovyklose esančius žmones dirbti anglių kasyklose. Taip nemažas būrys lietuvių pateko į Belgiją ir apsigyveno netoli anglių kasyklų. Daugiausia lietuvių Belgijoje gyveno Limburgo ir Lježo provincijose. Manoma, kad tuo metu šalyje gyveno daugiau nei 2000 lietuvių.

1947 m. gruodžio mėnesį kun. Jono Danausko iniciatyva buvo įkurta Belgijos Lietuvių Bendruomenė. Jai penkiasdešimt trejus metus (1947–2000 m.) vadovavo Stasė Baltus. Bendruomenės nariai puoselėjo lietuviybę, veikė šokių ir dainų ansamblis, buvo leidžiamas laikraštėlis „Gimtoji šalis“. Be to, ne kartą buvo rengiamos demonstracijos prieš Lietuvos okupaciją, o Lietuvai atgavus nepriklausomybę – renkama labdara Lietuvai. Žymiausi tuo metu Belgijoje gyvenę lietuviai – rašytojas Eduardas Cinzas, prozininkas dramaturgas Jurgis Smalstys, girininkas Aleksandras Tenisonas, poetė Zenta Tenisonaitė-Helemans.

BLB valdyba „Grand Place“ rotušėje minint Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį

BLB ypač atsinaujino Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą. 2005 metais BLB įregistruota pagal Belgijos įstatymus kaip pelno nesiekianti organizacija. Bendruomenę papildė ir dabar dauguma jos narių sudaro EU institucijose dirbantys lietuviai. Nemažas būrys yra ir laikinai atvykusių dirbti, stažuotis, ir ilgam čia liekančių. Manoma, kad Belgijoje gyvena daugiau nei 3000 lietuvių, didžioji dalis įsikūrusi Belgijos sostinėje Briuselyje. Beveik visus vienija stiprus ryšys su Lietuva, nuolatinis lankymasis joje ir galimybė gyventi geriau, tapti atvirais pasaulietiškais europiečiais. Dauguma atvykusių lietuvių vaikų lanko tarptautinę Briuselio II Europos mokyklą, kurioje yra gimtosios – lietuvių – kalbos sekcija, kur pagrindiniai dalykai mokomi lietuvių kalba.

Dabar BLB jau vos spėja visur dalyvauti. Galima tik pasidžiaugti veiklų įvairove: Lietuvių kultūros centras, Keliautojų klubas, Tautinių šokių pamokos suaugusiems ir vaikams), Debatų klubas, „Belgijos mažylių klubas“ – kūdikiams ir mamytėms, Kiemo klubas (ūgtelėjusiems mažyliams), Kino klubas, Kultūros vakarai, Protų kovos su Robertu Petrausku, choras „Be lietaus“, folkloro

ansamblis „Rasos“, krepšinio ir futbolo komandos, kasmetinis bėgimas „Gyvybės ir mirties keliu“, kasmetinės Belgijos, Olandijos ir Liuksemburgo *BeNeLux* lietuvių sporto žaidynės, Joninės, parapijoje laikomos lietuviškos mišios, vyksta spektakliai, koncertai, susitikimai, minimos valstybinės šventės ir t. t. Bendruomenės šerdis – tai išsilavinę, kūrybingi ir savo laiko prasmingiems darbams negailintys žmonės. Bendrystė ir bendradarbiavimas yra stipriausi mūsų bendruomenės bruožai.

Folkloro ansamblis „Rasos“

100 km bėgimas

2015 m. atidarytas Lietuvių kultūros centras Belgijoje (LKCB). LKCB veikia bendruomenės biblioteka, šeštadieninės muzikos, šokių, teatro, dailės, logopedo pamokėlės mažiesiems. Ant nuomojamų LKCB patalpų durų yra iškabinta ir lietuviška vardinė lentelė. Šiose patalpose vyksta ir įvairios dirbtuvėlės, spektakliai, renginiai bendruomenei.

Kasmet labiausiai laukiamas ir gausiausią dalyvių būrį sutraukiantis renginys – lietuvių sporto žaidynės *BeNeLux*. Nuo 2005 metų gyvuojančios žaidynės buvo įsteigtos Belgijoje ir Liuksemburge dirbusių ambasadorių ir lietuvių inicityva. 2016 m. jose užsiregistravo daugiau nei 650 dalyvių iš aplinkinių valstybių ir net Šveicarijos. *BeNeLux* žaidynės sudaro apie 16 skirtingų sporto šakų: krepšinis,

futbolas, lauko tenisas, stalo tenisas, badmintonas, plaukimas, tinklinis, estafetės, dviračių sportas, šaškės, šachmatai, lengvoji atletika (bėgimas), šias metais numatome išbandti šuolius į tolį, bėgimą su kliūtimis. Boulingas, fektavimas ir skvošas vykdavo NATO būstinėje. Taip pat vyksta regata ir orientacinio sporto varžybos. Žaidynės rengiamos jau trečius metus. Jas rengia trys kaimyninės valstybės: Belgija, Olandija ir Liuksemburgas. Olandijos Lietuvių Bendruomenė įsijungė nuo 2015 m. ir surengė nuostabias regatas ir orientacinio sporto varžybas. Regatą iniciavo ambasadorius Gediminas Varvuolis, o oreintacinio sporto varžybas – ambasadrius Darius Semaška (tuo metu buvęs Nyderlandų ambasadoriumi). Regata vyksta prie Arnemuideno miestelio, Verės mariose (Veersemeer). Jose kasmet dalyvauja apie 100 dalyvių. Regata – monotipinė, lenktyniaujama „Belz 620“ bermudų šliupo tipo kylinėmis jachtomis. Distancija – apie pusę jūrmylės. *BeNeLux* žaidynės yra lietuvių ir jų draugų šeimų šventė. Nuostabiausias dalykas, kad kasmet nustebina vaikai savo sportiniais pasiekimais ir entuziazmu varžydamiesi ne tik su bendraamžiais, bet ir suaugusiaisiais.

BeNeLux 2017

Pagrindinės žaidynės vyksta Belgijoje. Nuo 2015 iki 2016 metų jos vyko NATO sporto centre, bet NATO būstinei kraustantis į naujas patalpas, žaidynes persikėlė pas gerus lietuvių draugus Diufelyje (Duffel). Diufelis yra vos 30 km nuo Briuselio. Tai vienintelis „lietuviškas“ miestelis Belgijoje, kuriame yra du lietuviški kryžiai ir kuris jau 25 metus švenčia Lietuvos nepriklausomybės dieną su lietuviškomis mišiomis ir kunigais, nors jame negyvena nė vienas lietuvis. Ten gyvena flamai Francina Baeten Van den Brande ir René Verbeke. 1993 m. atsitiktinai jie sutiko į bėda pakliuvusi lietuvių folkloro kolektyvą iš Vilniaus „Jievaras“ ir jiems pagelbėję susidraugavo. Folkloro kolektyvas neliko skolingas ir pakvietė Franciną su Rene į svečius. Apsilankę tik atgimusioje Lietuvoje ir pamatę posovietinę Lietuvą ir jos žmones, grįžę su dar keliomis šeimomis įkūrė „Flandrijos ir Lietuvos draugiją“: Belgijoje rinko labdarą, patys rengė kalėdinius renginius, bendradarbiavo su

miestelio vienuolynais, ligoninėmis, merija. Miestelis garsus vienuolynais ir psichiatrinėmis ligoninėmis bei jose vykdoma medicinine moksline veikla. Iš ligoninių gaudavo labai gerus, bet naujais keičiamus baldus, brangias mobilias lovas, net renomobilį ir, viską patys savo rankomis sukrovę į sunkvežimius, siųsdavo į Lietuvą. Vienuolynuose dar ir dabar yra atskira patalpa, kurioje renkama labdara Lietuvai. Nuo 2009 m. bendradarbiauja su Zarasų rajono Antazavės vaikų namais. Vaikai su mokytojais kasmet nemokamai atvežami autobusais į Belgiją, kur apgyvendinami belgų šeimose, keliauja ir pramogauja 10 dienų. Grįžta namo ne tik su lauktuvėmis, gera vasariška nuotaika, bet ir globojamos šeimos pavyzdžiu praturtėjusia užsienio kalba ir akiračiu. Nuoširdžiai dėkojame flamams Diufelyje. Tai puikus pavyzdys ir mums, lietuviams, kaip rūpintis vieniems kitais.

Platų atgarsį turi ir Belgijos lietuvių Joninės arba Rasos. Jos yra švenčiamos nuo 2003 metų. Ši šventė trunka dvi dienas Belgijos-Prancūzijos Ardėnų Maso (Meuse) upės slėnyje, nedideliame Prancūzijos miestelyje Lefure (Laifour). Tai labai graži, tačiau gana nuošali vieta, todėl vykstantieji kviečiami kooperuotis, o taip pat perspėjami, kad nesitikėtų ypatingo komforto (palapinės, miegmaišiai...). Tačiau ta naktis juk pati trumpiausia metuose ir ne miegoti visi suvažiuoja! Tą naktį juk neįmanoma pramiegoti vainikų plukdymo, stebulių deginimo, paparčio žiedo komandinio ieškojimo, tradicinių šokių maratono, studentiškų dainų prie laužo ir t. t. O rytą visi pasitinkam saulę pasveikinimu ir šviežiais prancūziškais pusryčiais prie upės...

Belgijos lietuvių Joninės. Ramunės Skruodienės nuotr.

Joninėse skamba senovės lietuvių dainos, o jas repetuojant visus metus gimė Belgijos lietuvių folkloro grupė „Rasos“. Dabar jau Belgijos lietuvių folkloro grupė nuo 2015 m. reguliariai renkasi kartą per savaitę dainuoti senųjų lietuvių dainų švęsti kalendorinių švenčių bei atrasti ir išgyventi mūsų protėvių pasaulio mistikos, dramų ir kasdienybės... Grupės pavadinimas atspindi jos ištakas ir pagrindinę misiją – kalendorinių švenčių, o ypač svarbiausios iš jų – Rasų ar Joninių organizavimą ir šventimą.

Tai ne vienintelė dainų lydimą veikla. 2010 m. susikūrė choro studija „Be lietaus“. Daugiausia dainuojama lietuviškai, harmonizuotas arba sudžiazuotas liaudies dainas, sutartines, Kernagio repertuarą ir kitas gražias dainas. Pasaulio lietuvių dainų šventėje 2018 m. pirmą kartą Belgijos lietuviams atstovaus ir pasirodys choras „Be lietaus“.

Dainų šventės Šokių dieną „Saulės rato ritimai“ dalyvaus ir Belgijos lietuvių tautinis šokių ansamblis „Lietavonis“, kuris susikūrė tik 2017 m. rudenį. Jame šoka beveik 10 porų. Nors kolektyvas dar tik mina pirmus žingsnelius ir rūpinasi kostiumų siuvimu, jau dabar yra kviečiamas ir laukiamas įvairiose šventėse. Pirmasis koncertas vyko Diufelyje Lietuvos 100-mečio minėjime, ansamblis pasirodė ir Europos Sąjungos institucijų rengiamose šventėse, minėjimuose.

Ne mažiau aktyvūs yra ir keliautojų klubo nariai. Nuo klubo veiklos pradžios 2009-aisiais suorganizuota net 90 žygių. Per pastaruosius trejus metus pėsčiomis, dviračiais, slidėmis nukeliavome apie 700 km Belgijoje, o taip pat Olandijoje, Liuksemburge, Vokietijoje. Mūsų žygiuose per trejus metus dalyvavo apie 750 žmonių. Dažnai keliauta visomis šeimomis. Vyriausiam dalyviui 79 metai, jauniausiam – 2 mėnesiai. Didžiausias dalyvių skaičius žygyje 51 žmogus, mažiausias – 11.

Keliautojų klubas

Ateities planai? Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti ruošiamame 100 km pėsčiųjų ir dviračių žygį. Taip ketiname 2018 m. rugsėjo mėnesį, dieną be mašinų, pradėti savo 10-ąją veiklos sezoną.

Ne tik žygiai įrodo stiprią sportišką lietuvio dvasią. Briuselio lietuvių klubo „Green White“ idėja užsimezgė dar 2004 m., vis didėjant lietuvių, o kartu, žinoma, ir krepšinio entuziastų bendruomenei Briuselyje. Komanda bemaž kasmet dalyvauja įvairiuose turnyruose Belgijoje ir už jos ribų. Ją daugiausia sudaro ES institucijų, taip pat nuolatinės atstovybės Briuselyje darbuotojai.

Šiuo metu (2017/2018 m. sezoną) komanda dalyvauja Mėgėjų krepšinio turnyre (*Groupement de Basket Ball Amateur*, www.gbba.be). Komandai vadovauja jos įkūrėjas Robertas Lukaševičius. Krepšininkai taip pat dalyvauja jau kasmetiniais tampančiuose Nyderlandų lietuvių trijų krepšinio turnyruose – 2017 m. užimta 1 vieta, o 2018 m. – subūrus dvi komandas – užimtos 2 ir 9 vietos (tarp 18 komandų).

Komanda atvira visiems lietuviams, norintiems rungtyniauti, tiesa – svarbu ir išsipareigojimas komandos nariams, rimtas požiūris į varžybas ir treniruotes, todėl daroma ir atranka į komandą. 2017/2018 m. sezoną „Green White“ pretenduoja į 1-ąją vietą (iki 2018 m. kovo 9 d. komandos sąskaitoje buvo 13 pergalių ir nė vieno pralaimėjimo). Beje, nors komanda išsiskiria turnyre amžiumi (vyriausiajam nariui – Vytautui Vaišnorui – net 62 metai), tačiau branda, komandinis jausmas, požiūris į krepšinį bei Lietuvoje išmoktos pamokos leidžia sėkmingai rungtyniauti su kur kas jaunesnėmis ekipomis.

Ant komandos marškinėlių ryškiai matomas užrašas „LIETUVA“ įpareigoja ne tik garsinti krepšinį ir Lietuvą aikštelėje, bet ir jos ribų. Komanda dalyvauja ir kituose renginiuose – tradiciniame sausio 13 d. bėgime Briuselyje, 100-mečio bėgime Briuselyje, BeNeLux žaidynėse, NATO krepšinio lygose, turnyruose.

Krepšinis – lietuvių religija, o belgai, galima teigti, meldžiasi futbolui. Briuselio lietuvių futbolo komandą galima vadinti Belgijos lietuvių futbolo rinktine. Komandą 2010 metais įkūrė futbolo entuziastas Linas Višomirskis. Atlikęs didelį ir ne visada matomą organizacinį darbą, Linas įtraukė komandą į vadinamąją Eurolygą – lygą, kurioje žaidžia ne klubai, o valstybės, t. y. komandose didžiąją dalį narių turi sudaryti tos valstybės piliečiai.

Reikia „degti“ tuo, ką darai. Nes tam atiduodame savo „kurą“ – laiką, jėgas, kurių reikia ir kitur. Bet tokie tie Belgijos lietuviai: lietuviški reikalai jiems svarbiausi.

Palčiai nuskambėjęs ir Briuselio debatų klubas, kurį iniciavo Arnoldas Pranckevičius. Briuselio debatų klubas siekia ne tik suteikti galimybę Belgijoje gyvenantiems lietuviams susitikti su įdomiais ir garsiais žmonėmis, pasidalinti išvalgomis ir patirtimi su įvairių sričių autoritetais bei ekspertais, bet ir ugdyti kritinį mąstymą, toleranciją skirtingoms nuomonėms ir pažiūroms. Taip pat plėsti ne tik žinias, bet ir bendraminčių bei bičiulių ratą.

2009 metais įkurtas Debatų klubas veikia po bendruomenės sparnu, tačiau iš esmės yra nepriklausomas, pelno nesiekiantis, jokiai politinei jėgai ar valstybinei institucijai neatstovaujantis, visiems atviras forumas.

Kad bent kiek išliekamosios vertės ir istorijos liktų ateities kartoms, BLB 70-mečio proga buvo pristatytas dokumentinis filmas apie Belgijos lietuvius, sukurtas žymių Lietuvos menininkų Audriaus Gražio ir Henriko Gulbino. Audrius Gražys pasakoja: „Gyvenant Briuselyje buvau pakviestas prisijungti prie BLB veiklos kultūros

srityje. Pasiūliau idėją sukurti filmą apie lietuvių bendruomenę Belgijoje. Imigracijos priežastis, darbą, ryšius su Lietuva, dalyvavimą bendruomenės veikloje. Deja, tuo metu negavome finansavimo. Filmas gimė tik po penkerių metų. Deja, į valandos filmą nebuvo galimybės sudėti visą medžiagą, kurią surinkome. Sutikome puikių žmonių, kurie, net nebūdami lietuviai, įsimylėję Lietuvą ir jos žmones. Ko gero, ne apie vieną iš jų būtų galima sukurti po atskirą filmą. Filmą lipdėme lyg mozaiką iš mažų gabaliukų, o viską sujungė istoriko Egidijaus Aleksandravičiaus įžvalgos.“

Aprėbti ir aprašyti visą daugiašakę Belgijos Lietuvių Bendruomenės veiklą nėra taip paprasta. Kartais svečiai, atvykę iš Lietuvos, įsilieja į mūsų gretas ne kaip į emigrantų, bet kaip į aktyvių, vieningų tautiečių būrį.

Belgijos LB informacija ir nuotraukos

„Lietuviai pasaulyje“

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.